

Resolution från FDUV:s förbunds kongress 2026:

Nedskärningar har drabbat personer med intellektuell funktionsnedsättning oskäligt hårt

De omfattande sparåtgärderna i Finland i kombination med strukturella ändringar, har drabbat svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning (IF) och deras familjer oskäligt hårt.

Den nya lagen om funktionshindersservice som trädde i kraft 2025 skulle trygga rätten till likabehandling, delaktighet, självbestämmande och tillräcklig service, men blev i praktiken en sparlag när tillämpningsområdet begränsades. På grund av välfärdsområdenas kärva ekonomi görs snäva tolkningar och allt fler hänvisas till socialvårdslagens avgiftsbelagda och otillräckliga tjänster.

Därtill har nedskärningar i den sociala tryggheten och höjda klientavgifter haft en kännbar inverkan för många personer med IF och deras familjer.

Samtidigt kämpar välfärdsområdena med att ordna service på svenska. För att trygga i synnerhet krävande tjänster behöver samarbetet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena stärkas.

Med oro har vi noterat att kunnandet om IF försvagats, att service alltmer centraliseras och att tvåspråkiga enheter förs fram som svar på utmaningar att ordna service på svenska.

FDUV kan inte acceptera att kvaliteten på insatserna försämras samtidigt som de blir dyrare. Personer med IF har ett livslångt behov av stöd och omsorg och om samhället inte tar sitt ansvar faller det på anhöriga som redan i dag behöver bära en oskäligt stor börda. Det försvagar föräldrars och vuxna syskons möjligheter att försörja sig och delta i arbetslivet.

Rätten till delaktighet och möjligheten att få sin röst hörd behöver stärkas – inte försvagas

Utöver rätten till stöd och service riskerar nedskärningarna också att försvaga möjligheterna till delaktighet och inflytande. Personer med funktionsnedsättning har rätt att vara delaktiga i samhället och få sin röst hörd. För att det ska förverkligas behövs kunskap om IF samt strukturer och material som stöder delaktighet. Det gäller inom välfärdsområdena och serviceenheterna, men även organisationerna som företräder personer med IF och deras familjer spelar en central roll.

Om man försämrar tjänsterna och drar ner på finansieringen till funktionshinderorganisationerna försvagas möjligheterna till delaktighet. Det är helt klart i strid med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

FDUV har utöver sin roll som företrädare för målgruppen haft ett uppdrag att producera information och tillgängligt material som stöder inlärning och delaktighet. Lärum vid FDUV producerar läromedel för svenskspråkiga personer med IF och vårt LL-Center arbetar med och för lätt svenska i Finland - en verksamhet som alla som behöver lätt svenska i Finland drar nytta av. Vi fortsätter gärna det arbetet men staten behöver ta ansvar för finansieringen av dessa samhällsberande funktioner.

I enlighet med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning kräver FDUV att:

- funktionshindersservicen tryggas i enlighet med lagens intentioner
- samarbetet mellan de tvåspråkiga välfärdsområdena stärks för att säkerställa tjänster på svenska
- det inte skärs mer i den sociala tryggheten för personer med IF och deras familjer
- funktionshinderorganisationernas finansiering tryggas
- staten tar ansvar för finansieringen av samhällsberande funktioner.